

ПРОГРАММА

IX Международной научно-практической конференции учащихся,
студентов и аспирантов

ТЮРКСКАЯ ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЯ: ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ

Казань, 20-21 февраля 2018 года
Институт филологии и межкультурной коммуникации
им. Льва Толстого Казанского федерального университета

ТӨРКИ ЛИНГВОКУЛЬТУРОЛОГИЯ: ПРОБЛЕМАЛАР ҺӘМ ПЕРСПЕКТИВАЛАР

Гомуми урта, махсус урта һәм югары белем бирү йортларында
укучыларның IX Халыкара фәнни-гамәли конференциясе
ПРОГРАММАСЫ

20-21 февраль, 2018 ел
Казан федераль университетының Лев Толстой исемендәге
Филология һәм мәдәниягә багланшлар институты

TURKIC LINGUISTIC CULTUROLOGY: PROBLEMS AND PERSPECTIVES

IX International Scientific and Practical Conference for pupils,
undergraduate and postgraduate students
PROGRAMME

Kazan, 20-21 February, 2018

Председатель оргкомитета:

Замалетдинов Р.Р., директор ИФМК КФУ, заведующий кафедрой общего языкознания и тюркологии.

Сопредседатели оргкомитета:

Хадиуллин И.Г., первый заместитель министра образования и науки Республики Татарстан (по согласованию);

Мухаметшин Р.Ф., заведующий сектором развития языков народов Республики Татарстан Управления культуры и развития языков народов Республики Татарстан Аппарата Кабинета Министров Республики Татарстан (по согласованию).

Заместители председателя оргкомитета:

Ахметзянова Л.М., начальник управления национального образования Министерства образования и науки Республики Татарстан (по согласованию);

Юсупова А.Ш., директор Высшей школы татаристики и тюркологии им. Г. Тукая ИФМК КФУ;

Нурмухаметова Р.С., доцент кафедры общего языкознания и тюркологии ИФМК КФУ.

Члены оргкомитета:

Ашрапова А.Х., заместитель директора по научной деятельности Высшей школы татаристики и тюркологии им. Г. Тукая ИФМК КФУ;

Болгарова Р.М., доцент кафедры общего языкознания и тюркологии ИФМК КФУ;

Габдрахманова Ф.Х., доцент кафедры общего языкознания и тюркологии ИФМК КФУ;

Гилазетдинова Г.Х., профессор кафедры общего языкознания и тюркологии ИФМК КФУ;

Денмухаметова Э.Н., доцент кафедры общего языкознания и тюркологии ИФМК КФУ;

Жаркынбекова Ш.К., декан филологического факультета Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Казахстан, Астана) (по согласованию);

Замалетдинова Г.Ф., доцент кафедры общего языкознания и тюркологии ИФМК КФУ;

Исламова Э.А., доцент кафедры общего языкознания и тюркологии ИФМК КФУ;

Кириллова З.Н., доцент кафедры общего языкознания и тюркологии ИФМК КФУ;

Кульманов К.С., заведующий кафедрой практического казахского языка Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Казахстан, Астана) (по согласованию);

Мирзагитов Р.Х., заместитель директора по образовательной деятельности ИФМК КФУ;

Мугтасимова Г.Р., доцент кафедры общего языкознания и тюркологии ИФМК КФУ;

Насипов И.С., заведующий кафедрой татарского языка и литературы Башкирского государственного педагогического университета им. М. Акмуллы (Башкортостан, Уфа) (по согласованию);

Онер М., профессор Эгейского университета (Турция, Измир) (по согласованию);

Салахова Р.Р., доцент кафедры общего языкознания и тюркологии ИФМК КФУ;

Саттарова М.Р., доцент кафедры общего языкознания и тюркологии ИФМК КФУ;

Сибгаева Ф.Р., доцент кафедры общего языкознания и тюркологии ИФМК КФУ;

Фатхуллова К.С., доцент кафедры общего языкознания и тюркологии ИФМК КФУ;

Хуснуллина Г.Н., лаборант кафедры общего языкознания и тюркологии ИФМК КФУ;

Явгильдина З.М., заместитель директора по воспитательной и социальной работе ИФМК КФУ;

Ярмакеев И.Э., заместитель директора по научной деятельности ИФМК КФУ.

КОНФЕРЕНЦИЯНЕҢ ЭШ ТӘРТИБЕ

20 нче февраль - конференциядә катнашучыларны каршы алу һәм урнаштыру

21 нче февраль, 2018 ел

<i>8.30 – 09.30</i>	Конференциядә катнашучыларны теркәү (Татарстан ур., 2 нче йорт, КФУның Лев Толстой исемендәге Филология һәм мәдәниягә багланьшлар институты)
<i>09.30 – 10.30</i>	Конференцияне ачу тантанасы (Татарстан ур., 2 нче йорт, 244 нче аудитория)
<i>10.30 – 13.00</i>	Секцияләр эше 1 нче секция – 207 нче аудитория 2 нче секция – 105 нче аудитория 3 нче секция – 104 нче аудитория 4 нче секция – 123 нче аудитория
<i>13.00 – 14.00</i>	Төшке аш (Татарстан ур., 2 нче йорт, буфет)
<i>14.00 – 16.00</i>	Секцияләр эше
<i>16.00 – 16.30</i>	Конференциядә катнашучыларны озату

Конференциянең регламенты:

Секция докладлары – 4-5 мин.

Фикер алышулар – 2-3 мин.

1 НЧЕ СЕКЦИЯ

(Татарстан ур., 2; 207 нче ауд.)

Секция житәкчеләре:

Жамалетдинов Рәдиф Рифкатович – КФУның Лев Толстой исемендәге Филология һәм мәдәниятара багланлышлар институты директоры, гомуми тел белеме һәм тюркология кафедрасы мөдире, филология фәннәре докторы, профессор

Онер Мостафа – Эгей университеты профессоры (Төркия, Измир)

Жамалетдинова Гөлнара Фәндәсовна – КФУның гомуми тел белеме һәм тюркология кафедрасы доценты

Мөгътәсимова Гөлнәз Ринатовна – КФУның гомуми тел белеме һәм тюркология кафедрасы доценты

Нурмөхәммәтова Раушания Сәгъдәтҗановна – КФУның гомуми тел белеме һәм тюркология кафедрасы доценты

Сәркатип:

Әхмәтжанова Энҗе – КФУның Г. Тукай исемендәге Татаристика һәм тюркология югары мәктәбе студенты

Чыгышлар:

Мәктәп укучылары

1. **Айзәтуллова Г.** (Россия, Шыгырдан) Шәхес тәрбияләүдә Р. Фәхрәддин мирасын файдалану.

2. **Әхмәдиева З., Гыйниятуллина А.** (Россия, Казан) Муса Җәлил ижатында “кызыл” сүзенә кулланылышы.

3. **Әхмәтжанов Р.** (Россия, Казан) Нәбирә Гыймагдинова әсәрләрендә хатын-кыз образы.

4. **Габизов И.** (Россия, Саба) Татар телендә кош атамалары кәргән фразеологизмнар.

5. **Гәрәева А.** (Россия, Саба) Татар фольклорында музыкаль жанр.

6. **Гыйльмиева Д.** (Россия, Казан) Татар халык авыз ижатында шүрәле образы.

7. **Давтян К.** (Россия, Болгар) Основные сходства и различия местоимений в русском, татарском и английском языках.

Студентлар һәм аспирантлар

1. **Абенова Г.** (Казахстан, Кызылорда) Синтетический способ образования неологизмов в современном казахском языке.

2. **Аманатова А.** (Россия, Якутск) Образ героя в древнетюркских памятниках и якутском героическом эпосе «Олонхо» (сравнительно-сопоставительный анализ).

3. **Андылырова В.** (Россия, Якутск) Образные глаголы в описании якутской женщины (на материале поэтических произведений А.Е. Кулаковского).

4. **Аргунова К.** (Россия, Якутск) Фоносемантика глаголов образа

движения в якутском языке в сравнении с киргизским языком.

5. **Бабюк В.** (*Россия, Казань*) Теоретические аспекты isiZulu Oxford Living Dictionary.

6. **Байжарык Р.** (*Казахстан, Алматы*) Телебағдарлама атаулары – ұлт дүниетанымының көрсеткіші.

7. **Балжы А.** (*Төркия, Измир*) Татар әдәбиятын төрек теленә тәржемә итү үзәнчәлекләре.

8. **Бәшәрова И.** (*Россия, Казан*) Укучыларның сөйләм эшчәнлеген активлаштыру чарасы буларак фразеологизмнар.

9. **Божедонова А.** (*Россия, Якутск*) «Рыжая» масть лошади в якутском языке в сопоставительном аспекте с тюркскими языками.

10. **Бурцева А.** (*Россия, Якутск*) Способы перевода описаний персонажей героического эпоса-олонхо «Ньургун Боотур Стремительный» с якутского на русский язык.

11. **Валиева Ч.** (*Россия, Казань*) Первый опыт Н.И. Ильминского в использовании кириллической графики для системы татарского языка.

12. **Вильданова И.** (*Россия, Казань*) Особенности изучения татарского фольклора в средней школе: сказки.

13. **Владиминова Л.** (*Россия, Казань*) Опыт ассоциативных экспериментов в чувашском языкознании.

14. **Гайнутдинова А.** (*Россия, Ижевск*) Литературная гостиния как одно из средств патриотического воспитания студентов.

15. **Галиева Г.** (*Россия, Казань*) Этнические автостереотипы в татарских поговорках.

16. **Гаптелбаров И., Салыхова С.** (*Россия, Арск*) Табу слов, или «словом можно убить, словом можно спасти».

17. **Гомәрова Д.** (*Россия, Казань*) Татар телендә төс компонентлы чагыштыруларның әдәбиятта чагылышы.

18. **Гыйззәтуллина А.** (*Россия, Ижау*) Мәғрифәтче, галим, дин әһеле Шиһабетдин Мәржани турында.

19. **Гыймадиева Г.** (*Россия, Казань*) Татар һәм төрек телләрендә килеш категориясе.

2 НЧЕ СЕКЦИЯ

(*Татарстан ур., 2; 105 нче ауд.*)

Секция жетекчеләре:

Жаркынбекова Шолпан Кузаровна – Л.Н. Гумилёв исемендәге Евразия милли университеты профессоры (Казахстан, Астана)

Болгарова Рәмзия Марсовна – КФУның гомуми тел белеме һәм тюркология кафедрасы доценты

Кириллова Зоя Николаевна – КФУның гомуми тел белеме һәм тюркология кафедрасы доценты

Сәлахова Рүзилә Рәшитовна – КФУның гомуми тел белеме һәм тюркология кафедрасы доценты

Хәснәтдинов Рәсим Рәхимҗанович – КФУның гомуми тел белеме һәм тюркология кафедрасы ассистенты, Phd

Сәркатип:

Кадырова Гөлнәз – КФУның Г. Тукай исемендәге Татаристика һәм тюркология югары мәктәбе студенты

Чыгышлар:

Мәктәп укучылары

1. **Девликамова И.** (*Россия, Пенза*) Хатлар – телнең тере шаһиты.
2. **Закирова М.** (*Россия, Балтач*) Робагыйлар – күнел ташкыны.
3. **Закирова Т.** (*Россия, Әтнә*) Ш. Мәрҗани эшчәнлегенә үткән заманнарда һәм бүгенге көндә караш.
4. **Заһидуллин Р.** (*Россия, Башкортстан*) Милли асылыбыз – туган телдә.
5. **Камалетдинова А.** (*Россия, Түбән Кама*) Татар матбугатында “маңкорт” сүзе.
6. **Кольчанова Ю.** (*Россия, Буинск*) Тема родного языка в творчестве Рената Хариса.
7. **Куличкина П.** (*Россия, Казань*) Приемы перевода синонимов на русский язык (по произведению Г. Тукая «Шурале»).

Студентлар һәм аспирантлар

1. **Гурьев А.** (*Россия, Якутск*) Концепт слова таңара («бог») (в контексте якутских фразеологизмов).
2. **Гюлер О.** (*Россия, Казан*) Караманлы төрекләр турында кыскача мәгълүмат.
3. **Давлетшина Э.** (*Россия, Казан*) Мөдәррис Әгъләмов ижаты: үсеш-үзгәреш тенденцияләре һәм үзенчәлекләре.
4. **Дагарова А.** (*Қазақстан, Ақтөбе*) Қазақ тіліндегі окказионализмдердің лингвомәдени сипаты.
5. **Даулайти Д.** (*Россия, Казан*) Күңел концептының лексик-семантик кыры.
6. **Данилова С.** (*Россия, Якутск*) Способы перевода тропов поэтических произведений (на примере переводов Александра Лаврика в литературно-художественном журнале «Полярная звезда»).
7. **Долгова Л.** (*Россия, Казан*) Халык һәм автор жырларында гөл образы.
8. **Диас Етсанет дель Валье** (*Россия, Казань*) Фразеологические единицы, обозначающие юношеский возраст, молодость в английском и русском языках.
9. **Егорова Я.** (*Россия, Якутск*) Семантизированные модификации гласных в якутском языке.
10. **Ербулатова И.** (*Россия, Казань*) К вопросу о содержании понятия «реалия» как переводческого термина.
11. **Ермагамбетова А.** (*Қазақстан, Ақтөбе*) М. Қашғаридің «Диуани

лұғат ат-түрік» еңбегіндегі мақал-мәтелдер.

12. **Жұмабекова Ж.** (*Қазақстан, Ақтөбе*) «Айман-Шолпан» жырындағы этнографиялық деректердің ұлттық тәрбиедегі маңызы.

13. **Закирова Г.** (*Россия, Казан*) Вакыйф Нуриев хикәяләренен тәрбияви әһмияте.

14. **Захарова А.** (*Россия, Якутск*) Образные прилагательные в якутском героическом эпосе П.А. Ойунского «Дьулуруйар Ньургун Боотур».

15. **Ибәтуллина Р.** (*Россия, Казан*) Татар сөйләшләрән өйрәнә башлау тарихы.

16. **Исмәгыйлева Л.** (*Россия, Казан*) Г. Тукай ижаты үрнәгендә укучыларда милли мәдәни-тарихи күзаллау.

17. **Карипжан С.** (*Қазақстан, Ақтөбе*) М. Әуезов еңбектеріндегі фольклор мәселелері.

18. **Латыпова Ч.** (*Россия, Казан*) Ф. Әмирхан ижаты үрнәгендә укучыларда мәдәни-тарихи күзаллау тәрбияләү («Фәтхулла хәзрәт» повесте мисалында).

19. **Лукина Ю.** (*Россия, Казань*) Лексические параллели названий украшений татарского и якутского народов.

3 НЧЕ СЕКЦИЯ

(*Татарстан ур., 2; 104 нче ауд.*)

Секция житәкчеләре:

Юсупова Әлфия Шәүкәтовна – КФУның гомуми тел белеме һәм тюркология кафедрасы профессоры

Кульманов Куандык Сандыбекович – Л.Н. Гумилёв исемендәге Евразия милли университеты доценты (Қазақстан, Астана)

Габдрахманова Фәнүзә Хәйдәрәвнә – КФУның гомуми тел белеме һәм тюркология кафедрасы доценты

Исламова Эльвира Альбертовна – КФУның гомуми тел белеме һәм тюркология кафедрасы доценты

Фәтхуллова Кадрия Сәнгәтовна – КФУның гомуми тел белеме һәм тюркология кафедрасы доценты

Сәркатип:

Башарова Инзилә – КФУның Г. Тукай исемендәге Татаристика һәм тюркология югары мәктәбе студенты

Чыгышлар:

Мәктәп укучылары

1. **Куравина М.** (*Россия, Буинск*) Тема родного края в творчестве Ахмета Рашида.

2. **Мингалеева А.** (*Россия, Чувашия*) Национальные праздники в Чувашии.

3. **Мирзанов Р.** (*Россия, Түбән Кама*) Татар телендә «вакыт» концепты.

4. Санатуллина Х. (Россия, Буа) Әхмәт Рәшит ижатында тарихи тема.
5. Сафина А. (Россия, Болгар) Афзал ижатында юмор һәм сатира.
6. Сәғыйрова А. (Россия, Спас) Г. Тукай эсәрләренең тәрбияви әһәмияте.
7. Тимерханова И. (Россия, Казан) Татар халык ижатының кыска жырларында «Хәсрәт» концептының кулланылыш үзенчәлекләре.

Студентлар һәм аспирантлар

1. Кахаэрмань У. (Кытай, Урумчи) Уйгур халкының туклану системасында камыр ризыклары.
2. Маннанова А. (Россия, Казан) Мишәр диалектында гарәп алынмаларының мәгънә тараю очрагы.
3. Мөхәммәтжанова А. (Россия, Казан) Татар теле дәресләрендә сүзлекләр белән эшләнүнең мөһимлеге.
4. Муллахметова Л. (Россия, Ижау) Г. Исхакий мәкаләләрендә милләт язмышы проблемасы.
5. Мырзағалиева Ә. (Россия, Уфа) «Кедейлік» концептына жататын ақпараттық лексемалардың концептылық қызметі.
6. Намакаева З. (Россия, Казань) Особенности индивидуально-авторского стиля Джером К. Джерома в повести «Трое в лодке, не считая собаки».
7. Нәбиева Р. (Россия, Казан) Рус теленән кәргән алынма сүзләргә кушымчалар ялгау мәсьәләсе.
8. Нигъмәтжанова А. (Россия, Алабуга) Мөхәммәт Мәһдиевнәң “Без – кырык беренче ел балалары”н урта мәктәптә өйрәнү үзенчәлекләре.
9. Нуретдинова И. (Россия, Казан) «Көз» сүзенң лексик-семантик мәгънәләре.
10. Нуруллаев А. (Россия, Лесосибирск) Концепт цвета в священном Коране: лингвокультурологический аспект.
11. Олесова М. (Россия, Якутск) Семен Данилов саха сиригәр тылбаас сайдытыгыгар кылаата («Чолбон» сурунаал матырыйаалынан).
12. Портнягина Л. (Россия, Якутск) Словесное ударение в якутском и хакасском языках (в сравнительно-сопоставительном аспекте).
13. Птимбаева А. (Қазақстан, Ақтөбе) Қазақ ертегілерінің тәрбиелік мәні мен тағылымдық маңызы.
14. Рақымғалиева А. (Россия, Уфа) Лексикалық синтагматика мен норма мәселесі.
15. Ризванова Ә. (Россия, Казан) Татар телендә сөйләм эшчәнлеген белдергән фигураларның халык авыз ижатында кулланылыш үзенчәлекләре.
16. Сабиржанова Д. (Россия, Казан) Балаларда тәнқыйди фикерләүне үстерүче технология буларак әдәби тәнқыйть.
17. Сабирова Р., Яруллина А. (Россия, Казань) Comparative analysis of phraseological units expressing feelings and emotions.
18. Сабирова Ә. (Россия, Казан) Татар телендәге прагматонимнарның этномәдәни потенциалы.
19. Садриева Р. (Россия, Казан) Хәсән Туфан ижатында мотивлар.

4 НЧЕ СЕКЦИЯ

(Татарстан ур., 2; 123 нче ауд.)

Секция житәкчеләре:

Гыйләжәтдинова Гәлинә Хәйретдиновна – КФУның гомуми тел белеме һәм тюркология кафедрасы профессоры

Насинов Илишат Сахиятуллович – М. Акмулла исемендәге Башкорт дәүләт педагогия университеты доценты (Башкортстан, Уфа)

Денмөхәмәтова Эльвира Николаевна – КФУның гомуми тел белеме һәм тюркология кафедрасы доценты

Саттарова Мәдинә Рәшидовна – КФУның гомуми тел белеме һәм тюркология кафедрасы доценты

Сибгаева Фирүзә Рәмзиловна – КФУның гомуми тел белеме һәм тюркология кафедрасы доценты

Сәркатип:

Әминова Гөлнәз – КФУның Г. Тукай исемендәге Татаристика һәм тюркология югары мәктәбе студенты

Чыгышлар:

Мәктәп укучылары

1. **Хасанов А.** (Россия, Хаб. Челны) Сравнение формул приветствия в татарском, турецком и языке урду.

2. **Хәйретдинова А.** (Россия, Казан) Татар һәм рус фразеологизмнарындагы «Кеше» сүзенә синонимнары.

3. **Хисамова А.** (Россия, Казан) Мөхәмәт Мәһдиевнә «Торналар төшкән жирдә» эсәрендә саннар символикасы.

4. **Хөсетдинова Ә.** (Россия, Шыгырдан) Чувашия жирләрендә яшәгән татарларның актуаль проблемалары.

5. **Шадрина С.** (Россия, Буинск) Национальные обряды в творчестве Б. Урманче.

6. **Шакиржанова А.** (Россия, Кукмара) Татар телендә фразеологизмнар һәм аларның рус теленә тәржемәсе.

7. **Шакирова А.** (Россия, Казан) Сөйләмәбез төзекме?..

Студентлар һәм аспирантлар

1. **Нуэрсяти Х.** (Россия, Казан) Уйгур телендә баш киеме атамалары.

2. **Сатанар М.** (Россия, Якутск) Конвергентный подход в изучении архаической эпике олонхо: перспективы развития.

3. **Сафиуллина Г.** (Россия, Казань) Макроструктура и микроструктура англо-татарского словаря для учащихся.

4. **Сәйфетдинова Д.** (Россия, Казан) Г. Бәшировның «Туган ягым – яшел бишек» эсәрендә туй йоласы чагылышы.

5. **Софронеев П.** (Россия, Якутск) Культ медведя у сибирских тюрков.

6. **Стручкова Я.** (*Россия, Казань*) Особенности восприятия красного цвета в якутских и татарских пословицах.
 7. **Тянь Ф.** (*Россия, Казань*) Особенности отражения безэквивалентной лексики в лингвострановедческом словаре «Россия».
 8. **Уразова А.** (*Казахстан, Кызылорда*) Эпистолярное наследие А. Тажибаева.
 9. **Фарсыева Г.** (*Россия, Казань*) Семиотика красного цвета в переводах сказок братьев Гримм на татарский язык.
 10. **Фахразиева А.** (*Россия, Казань*) Татарская община Санкт-Петербурга: вопросы сохранения языка и культуры.
 11. **Фәхсиева З.** (*Россия, Казань*) XX-XXI гасыр сүзлекләрендә ризык атамаларының бирелеше.
 12. **Хайбуллина А.** (*Россия, Казань*) Особенности перевода терминов на башкирский язык на сайте «Башинформ».
 13. **Хайруллина А.** (*Россия, Казань*) Лексико-семантические средства выражения психологизма в английском, татарском и русском языках (на материале произведения Э. Хемингуэя «The old man and the sea»).
 14. **Хисияма Ю.** (*Япония, Токио*) Татар теленең кушма жөмлөләрендәге -лык кушымчасы.
 15. **Шарапов К.** (*Россия, Казань*) Татарский язык в области компьютерных технологий: особенности машинного перевода.
 16. **Шафикова Р.** (*Россия, Казань*) Хәзерге татар телендә гарәп тамырларының лексик-семантик үзлештерелеше.
 17. **Шәехова А.** (*Россия, Казань*) Татар телендә алмашлык сүз төркемен уен технологиясенә нигезләп өйрәтү.
 18. **Шенер С.** (*Россия, Казань*) «Ләһжәи татари» һәм «Ләһжәи османи» турында мәгълүмат.
 19. **Шигапова Г.** (*Россия, Казань*) Особенности креолизованных рекламных текстов (на примере татарских интернет СМИ).
-